

Міністерство освіти і науки України

Донбаська державна машинобудівна академія (ДДМА)

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра мовної підготовки

(кафедра)

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
СТУДЕНТІВ**

УКРАЇНСЬКА МОВА (ЗА ПРОФЕСІЙНИМ СПРЯМУВАННЯМ)

освітньо-кваліфікаційний рівень – бакалавр

спеціальність А7 Фізична культура і спорт

Розробник: Ковальова Г.М., канд. філол. наук,
доцент кафедри мовної підготовки

Краматорськ-Тернопіль
2025 р.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота включає виконання студентами завдань за темами навчальної програми, а також опрацювання літературних джерел і роботу в інформаційній мережі Інтернет. До кожної теми сформульовані контрольні питання, на які необхідно дати відповіді після ознайомлення з матеріалом. Для самооцінки знань пропонуються тестові завдання. Для поглиблення знань рекомендується література. На вивчення матеріалів кожної теми від 2 до 8 годин годин самостійної роботи.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Сучасна українська літературна мова та її норми в професійному спілкуванні. Підготовка презентації майбутньої професії за переліком орієнтовних питань. Засоби милозвучності української мови. Наголос – важливий засіб оформлювання усного мовлення. Норми вимови. Літера г в українській мові.	6
2	Тема 2. Мовний етикет професійного спілкування. Національно-культурна специфіка мовленнєвого етикету. Мовний «антиетикет сучасного студента» (наукова доповідь)	7
3	Тема 3. Вибір граматичної форми слова в професійному спілкуванні. Специфіка вживання іменників у професійному мовленні. Числівник у професійному мовленні. Труднощі у вживанні прийменникових конструкцій. Підготовка реферату.	4
4	Тема 4. Вибір граматичної форми слова в професійному спілкуванні. Особливості вживання дієслівних форм у текстах кадрово-контрактних документів.	4
5	Тема 5. Складання та оформлення ділової документації. Специфіка оформлювання довідково-інформаційних документів.	8
6	Тема 6. Синтаксис професійного мовлення. Синтаксичні особливості перекладу російсько-українських наукових текстів. Підготовка реферату.	8
7	Тема 7. Правила та вимоги щодо написання текстів документів. Мистецтво службового листування.	3
8	Тема 8. Термінологія в професійному спілкуванні. Літературне редагування фахового тексту: специфіка і завдання. Укладання словника бажаних і небажаних словосполук для використання у науковому тексті відповідно	8

	до напряму підготовки студентів.	
9	Тема 9. Лексика і фразеологія в професійному спілкуванні. Культура фахового мовлення (самостійна практична робота)	6
Разом		54

Вимоги до оформлення рефератів

Мета написання реферату (контрольної роботи для студентів заочного відділення) – це формування активної творчої діяльності студентів з елементами, в основному теоретичної, наукової роботи, яка включена в навчальний процес. Завданнями даної роботи є:

- перевірка знань студентів з основних питань фізичної культури;
- формування навичок самостійної роботи з літературними джерелами;
- формування умінь пов'язувати теоретичні знання з практикою фізичного виховання;
- робити аргументовані висновки.

Кожна із виконаних робіт повинна відповідати таким вимогам:

- а) самостійного виконання відповідно до назви теми;
- б) орфографічної, синтактичної і стилістичної грамотності викладу, виключення повторів і недопустимість перекручення загальноприйнятих слів;
- в) наявність ілюстрацій і належного зовнішнього оформлення роботи.

У роботі студенти повинні розкрити тему шляхом вивчення й узагальнення відповідних літературних джерел. Основна література підбирається за списком, який рекомендується кафедрою, а додаткова, що дозволяє більш повно розкрити окремі питання теми, підбирається студентами самостійно.

Перш ніж написати реферат необхідно вивчати рекомендовану літературу, скласти план написання роботи і підготувати ілюстративний матеріал.

Робота буде мати цінність, якщо в ній одне положення порівнюється з іншим, аргументується краще передове, доводиться необґрунтованість поглядів окремих авторів або не актуальність їх думок.

Робота повинна бути написана в такій послідовності: титульний лист, детальний план або зміст з вказівкою номерів сторінок, з яких починається те чи інше питання плану, вступ, виклад теми за розділами, висновки, список літератури, яка використовувалась при написанні роботи, додаток.

У додатку можуть бути описані тестові методики, наводяться громіздкі таблиці, ілюстративний матеріал. У випадку наведення наочних ілюстрацій необхідно їх пронумерувати і під кожним помістити коротке пояснення її змісту. У тексті роботи, де повинні мати місце ілюстрації, слід посилатися на їх порядкові номери.

Обсяг реферату повинен складати приблизно 10 сторінок, українською мовою у редакторі Word шрифтом Times New Roman, розмір 14, міжрядковий

інтервал – 1,5, у форматі А 4, поля зверху та знизу – 2 см, зліва – 2,5 см, справа – 1,5 см. Розмір шрифту для формул и діаграм – 10 мм. У контрольній роботі можна використовувати графічні матеріали: рисунки, таблиці, формули і таке інше. Заголовки кожного питання підкреслювати і виділяти від попереднього тексту на 3 – 4 інтервали. При використанні цитат або висловлювань авторів слід тут же поруч вказувати джерела. В роботі повинно бути узагальнено від 5 до 10 літературних джерел (в залежності від наявної з даної теми наукової літератури).

Тематика робіт розподіляється серед студентів заочного відділення у період, який перед екзаменаційній сесії. На кафедрі у переліку тем рефератів студент вказує розбірливо своє прізвище, групу, дату і розписується. Змінити тему роботи студент може з дозволу завідуючого кафедрою або викладача, що веде дисципліну. В окремих випадках допускається виконання робіт на тему, не вказану в переліку. При цьому студенту необхідно аргументувати вибір теми та отримати дозвіл на її виконання.

Оформлення реферату.

Незалежно від обраної теми, структура реферату (контрольної роботи) має бути такою:

- титульний аркуш;
- зміст;
- вступ;
- аналітичний огляд літератури;
- методи дослідження;
- основні результати роботи;
- висновки;
- список використаної літератури.

Титульний аркуш

Робота відкривається титульним аркушем (рис. 1). На ньому вказується міністерство, назва вищого закладу, назва кафедри, повна назва теми, прізвище та ініціали студента, курс, група, факультет, прізвище, ініціали, вчене звання наукового керівника.

Зміст

На наступній сторінці розміщується зміст із позначенням сторінок на яких кожен пункт викладений у роботі. Всі розділи і підрозділи, що наведені у змісті, мають бути виділені в тексті заголовками та підзаголовками.

Вступ

Вступ – коротка характеристика роботи. У вступі: обґрунтується актуальність теми; формується мета і завдання дослідження; розкривається структура роботи (наприклад: Робота викладена на 10 сторінках і складається зі змісту, вступу, трьох розділів, висновків та список

використаної літератури. Перелік використаної літератури налічує 12 найменувань.

Аналітичний огляд літератури

Огляд має бути систематизованим аналізом теоретичної, методичної й практичної новизни, значущості, переваг та недоліків розглянутих робіт. В огляді не слід наводити повний бібліографічний опис публікацій, що аналізується, достатньо поруч у дужках проставити порядковий номер бібліографічного запису цієї роботи в списку літератури. Закінчити огляд треба коротким **висновком** про ступінь висвітленості в літературі основних аспектів теми.

Методи дослідження

Для вирішення поставлених завдань були застосовані теоретичні методи дослідження: узагальнення, аналіз, синтез, індукція і дедукція.

Висновки

Логічним завершенням роботи є висновки. Головна їх мета – підсумок проведеної роботи.

Висновки подаються у вигляді окремих лаконічних положень, методичних рекомендацій. Дуже важливо, щоб вони відповідали поставленим завданням.

Список використаної літератури

Список використаної літератури складається на основі робочої картотеки і відображає обсяг використаних джерел та ступінь вивченості досліджуваної теми, є «візитною карткою» автора роботи, його професійним обличчям, свідчить про рівень володіння навичками роботи з науковою літературою. «Список..» повинен містити бібліографічний опис джерел, використаних студентом під час роботи над темою. Укладаючи його, необхідно дотримуватися вимог державного стандарту. Кожний бібліографічний запис треба починати з нового рядка, літературу слід розташовувати в алфавітному порядку авторів та назв праць, спочатку видання українською і російською мовою, потім – іноземними. Бібліографічні записи в «Списку..» повинні мати порядкову нумерацію. У тексті роботи слід давати у квадратних дужках посилання на номери списку літератури.

Приклад оформлення:

Книги:

Один автор:

1. Коренівський Д. Г. Дестабілізуючий ефект параметричного білого шуму в неперервних та дискретних динамічних системах / Коренівський Д. Г. — К. : Ін-т математики, 2006. — 111 с.
2. Матюх Н. Д. Що дорожче срібла-золота / Наталія Дмитрівна Матюх. — К.:

Асамблея діл. Кіл: Ін-т бед.. Іміджмейкінгу, 2006. — 311 с.

Два автори:

1. Матяш І. Б. Діяльність Надзвичайної дипломатичної місії УНР в Угорщині: історія, спогади, бед.. Док. / І. Матяш, Ю. Мушка. — К. : Києво-Могилян. бед.б., 2005. — 397 с.
2. Суберляк О. В. Технологія переробки полімерних та композиційних матеріалів: підруч. [для студ. Вищ. Навч. закл.] / О. В. Суберляк, П. І. Баштанник. — Львів: Растр-7, 2007. — 375 с.

Три автори:

1. Акофф Р. Л. Ідеалізоване проектування. Як запобігти завтрашній кризі сьогодні. Створення майбутньої організації / Акофф Р. Л., Магидсон Д., Эддисон Г.Д.; пер. С бед.б. Ф. П. Тарасенко. — Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2007. — XLIII, 265 с.

Чотири автори:

1. Механізація переробної галузі агропромислового комплексу : [підруч. Для учнів бед.б.-техн. навч. закл.] / О. В. Гвоздєв, Ф. Ю. Ялпачик, Ю. П. Рогащ, М. М. Сердюк. — К.: Вища освіта, 2006. — 478с.

П'ять і більше авторів:

1. Формування здорового способу життя молоді : навч.-метод. Посіб. для працівників бед.. Служб для сім'ї, дітей та молоді / [Т.В. Бондар, О.Г. Карпенко, Д. М. Дикова-Фаворська та Ін.]. — К.: Укр. бед-т бед.. Дослідж., 2005. — 115 с.

Без автора

1. Історія Свято-Михайлівського Золотоверхого монастиря / [бед.. тексту В. Клос]. — К.: Грані-Т, 2007. — 119 с.
2. Проблеми типологічної та квантитативної лексикології : [зб. наук. праць / наук. бед.. Каліущенко В. та бед.]. — Чернівці: Рута, 2007. — 310 с.

Багатотомний документ:

1. Бондаренко В. Г. Теорія ймовірностей і математична статистика. 4.1 / В. Г. Бондаренко, І. Ю. Канівська, С. М. Парамонова. — К.: НТУУ «КПІ», 2006. — 125 с.

Матеріали конференцій, з'їздів:

1. Кібернетика в сучасних економічних процесах : зб. текстів виступів на республік. Міжвуз. Наук.-практ. Конф. / Держкомстат України, Ін-т статистики, обліку та аудиту. — К.: ІСОА, 2002. — 147 с.
2. Матеріали ІХ з'їзду Асоціації українських банків, 30 червня 2000 р. інформ. Бюл. — К. : Асоц. бед.. Банків, 2000. — 117 с.

Словники:

1. Тимошенко З. І. Болонський процес в дії : словник-довідник основ, термінів і

понять з 7ед.. Навч. процесу у вищ. Навч. закл. / З. І. Тимошенко, О. І. Тимошенко. — К. : Європ. Ун-т, 2007. — 57 с.

2. Українсько-німецький тематичний словник [уклад. Н. Яцко та 7ед.]. — К. : Карпенко, 2007. — 219 с.

Законодавчі та нормативні документи:

1. Кримінально-процесуальний кодекс України : за станом на 1 груд. 2005 р. / Верховна Рада України. — Офіц. Вид. — К.: Парлам. Вид-во, 2006. — 207 с.

Дисертації

1. Петров П. П. Активність молодих зірок сонячної маси: Дис... доктора.-мат. Наук : 01.03.02 / Петров Петро Петрович. — К., 2005. — 276 с.

Автореферати дисертацій:

1.Новосад І. Я. Технологічне забезпечення виготовлення секцій робочих органів гнучких гвинтових конвеєрів : Автореф. дис... канд. техн. наук: 05.02.08 / І.Я. Новосад ; Терноп. держ. техн. ун-т ім. І.Пулюя. — Т., 2007. — 21 с. .

2. Нгуен Тієн Лонг Автоматизація керування одноланковою підводною буксированою системою з підйомним буксированим апаратом : Автореф. дис... канд. техн. наук: 05.13.03 / Нгуен Тієн Лонг / Національний ун-т "Львівська політехніка". — Л., 2006. — 24 с.

Частина книги, періодичного, продовжуваного видання:

1. Козіна Ж. Л. Теоретичні основи і результати практичного застосування системного аналізу в наукових дослідженнях в області спортивних ігор / Ж. Л. Козіна // Теорія та методика фізичного виховання. — 2007. — № 6. — С. 15 — 18, 35 — 38.

2. Гранчак Т. Інформаційно-аналітичні структури бібліотек в умовах демократичних перетворень / Тетяна Гранчак, Валерій Горовий // Бібліотечний вісник. — 2006. — № 6. — С. 14 — 17.

Електронні ресурси:

1. Розподіл населення найбільш численних національностей за статтю та віком, шлюбним станом, мовними ознаками та рівнем освіти [Електронний ресурс] : за даними Всеукр. Перепису населення 2001 р. / Держ. ком. Статистики України ; 7ед.. О. Г. Осауленко. — К.: CD-вид-во «Інфодиск», 2004. — 1 електрон. Опт. Диск (CD-ROM) : кольор. ; 12 см. — (Всеукр. Перепис населення, 2001). — Систем. Вимоги: Pentium-266 ; 32 Mb RAM ; CD-ROM Windows 98/2000/NT/XP. — Назва з титул. Екрану.

2. Бібліотека і доступність інформації у сучасному світі: електронні ресурси в науці, культурі та освіті : (підсумки 10-ї Міжнар. конф. „Крим-2003») [Електронний ресурс] / Л. Й. Костенко, А. О. Чекмарьов, А. Г. Бровкін, І. А.

Література

1. Авраменко О. М., Блажко М. Б. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі. І частина / О. М. Авраменко, М. Б. Блажко. — К. : Грамота, 2011. — 552 с.
2. Глущик С. В. Сучасні ділові папери: Навчальний посібник / С. В. Глущик, В. Дияк, С. В. Шевчук. — 4-те вид., переробл. і доп. — К. : А.С.К., 2008. — 400 с.
3. Загнітко А. П. Українське ділове мовлення: фахове і нефахове спілкування / А. П. Загнітко, І. Г. Данилюк. — Донецьк : БАО, 2010. — 480 с.
4. Збірник тестів з української мови / Л. К. Лисак, Г. М. Ковальова, І. М. Медведєва. — Краматорськ : ДДМА, 2008. — 84 с.
5. Зубков М. Г. Сучасна українська ділова мова: Підручник. — 9-те вид., виправл. і доп. / М. Г. Зубков. — Х. : СПД ФО Співак, 2009. — 400 с.
6. Культура фахового мовлення: навчальний посібник / За редакцією Н. Д. Бабич. — Чернівці : Книги – ХХІ, 2006. — 496 с.
7. Лисак Л. К. Українська мова за професійним спрямуванням: курс лекцій / Л. К. Лисак. — Краматорськ : ДДМА, 2009. — 100 с.
8. Мацюк З. Українська мова професійного спілкування: навчальний посібник / З. Мацюк, Н. Станкевич. — К. : Каравела, 2010. — 352 с.
7. Михайлюк В. О. Українська мова професійного спілкування: навчальний посібник / В. О. Михайлюк. — К. : ВД «Професіонал», 2005. — 496 с.
9. Мозговий В. І. Українська мова у професійному спілкуванні. Модульний курс. Навчальний посібник / В. І. Мозговий. — К. : Центр навчальної літератури, 2006. — 592 с.
10. Шкурятяна Н. Г., Шевчук С. В. Сучасна українська літературна мова: Модульний курс: навчальний посіб. / Н. Г. Шкурятяна. — К. : Вища школа, 2007. — 823 с.
11. Герасименко, С.Ю. Термінологія загальнорозвивальних вправ : навчально-методичний посібник для студентів вищих навчальних закладів / С.Ю. Герасименко, В.І. Кізло, Т.В. Кізло. — Дрогобич : ДДПУ ім. І. Франка, 2010. — 36 с.
12. Бузюк, О.І. Гімнастична термінологія : навчальний посібник / О.І. Бузюк. — Луцьк : Надстир'я, 1995. — 84 с.
13. Гуйванюк Н.В. Українська мова. Схеми, таблиці, тести: Навчальний посібник / Н.В. Гайванюк, О.В. Кардашук, О.В. Кульбабська. — Львів: Світ, 2005. — 304 с.
14. Ковалик І.І. Вчення про словотвір. Вибрані праці / Упорядник Василь Грещук. — Івано-Франківськ–Львів: Місто НВ, 2007. — 404 с.
15. Кучеренко І.К. Теоретичні питання граматики української мови. Морфологія / І.К. Кучеренко. — 2-ге вид. уточ. й доп. — Вінниця: «Поділля 2000», 2000. — 464 с.

16.Онуфрієнко Г.С. Науковий стиль української мови: Навчальний посібник / Г.С. Онуфрієнко. – К.: Центр навчальної літератури, 2006. – 312 с.

17.Соколова С.О. Префіксальний словотвір дієслів у сучасній українській мові / С.О. Соколова. – К.: Наукова думка, 2003. – 283 с.

Міністерство освіти і науки України
Донбаська державна машинобудівна академія

Кафедра мовної підготовки

Ковальчук Степан Платонович,
студент І курсу, ФКС-24-1
факультету інтегрованих технологій і обладнання

**ЛЕКСИКОГРАФІЧНА КОМПЕТЕНЦІЯ ЯК ПОКАЗНИК МОВНОЇ КУЛЬТУРИ
НАУКОВЦЯ**

РЕФЕРАТ
з дисципліни «Українська мова (за професійним спрямуванням)»

Науковий керівник: Ковальова Г.М.,
канд. філол. наук

Краматорськ – 2024 рік